

GOGA

Gerda Blee

Mi smo svetloba

Prevedla Staša Pavlović

1

Mi smo noč. Prinašamo temo in pijanost, mačji ravs, spanje in nespečnost, seks in smrt. Kdor si želi umreti v miru, brez pompa in drame, bo to storil v naši družbi, ponoči, medtem ko skorajšnji žalujoči še spijo. Tako v tej državi vsako noč vidimo veliko rakavih, srčnih in pljučnih bolnikov, pa tudi izčrpanih starih ljudi, ki skoraj neopazno iztisnejo poslednji dih. Tudi manj mirne oblike smrti nam niso tuje. Pretepi, prometne nesreče, umori in uboji. Grozovitosti, ki smo jim bili priča – bolje, da ne veste zanje, četudi obožujete grozljivke in imate močan želodec. Nočemo govoriti o tem. Obstajajo zanimivejši načini umiranja, kot je ta, pri ženski, ki jo ta trenutek opazujemo, pri kateri elementi spokojnega umiranja sovpadajo s skrb vzbujajočimi nenavadnimi okoliščinami.

Običajno: dnevna soba s pohištvom iz devetdesetih, z neokusnimi dekoracijami na stenah – velikimi kovinskimi metulji, starimi glasbili različnih velikosti –, in v tej sobi speča ženska s sivimi, žimastimi lasmi, tako suha in oslABLJENA, da se bo njeno srce zdaj zdaj vdalo, ob njej sorodnica, sestra, če sodimo po obliki obraza, ki se

z obema dlanema oklepa njenih dlani, kot da bi skoraj mrtvo skušala obdržati pri življenju.

Neobičajno: vse ostalo, predvsem pa dejstvo, da sestri ležita na napihljivih blazinah sredi sobe, in pogled na preostanek družbe, na moškega srednjih let in nekoliko mlajšo žensko, ki vse skupaj opazujeta z rdečega kavča. Oba sta skoraj tako koščena kot umirajoča; njuna lica so udrti, njune oči globoko v jamicah. Čeprav ne umirata, jima skeleta že presevata skozi kožo. Način, kako dihata, kot bi se bala naenkrat vdihniti preveč kisika, izdaja, da čeprav še nista zares mrtva, tudi živita ne več s popolnim prepričanjem. Morda tudi zato sedita za zaprtimi okni v zatohli toploti minulega poletnega dne, pri ugasnjeni luči, tako da samo oranžen snop svetlobe z ulične svetilke pred oknom skozi zavese poševno pada čez napihljivi blazini ležečih žensk.

Ti blazini smo že večkrat opazili. Običajno so na tleh štiri, z umirajočo, njeno sestro in ostalima dvema na njih. Sicer se ne zgodi nič omembe vrednega. Niso ponočnjaki, razen morda ženske na kavču, ki pogosto s široko odprtimi očmi bolšči v strop, medtem ko njen želodec pod odejo iz flisa kruli in zavija. Obraz se ji vsake toliko skremži. Stiska pesti. Grize si členke. Sesa spodnjo ustnico. Včasih po nekaj urah ponovno zaspi, še večkrat pa neslišno smukne izpod odeje in se odkrade do stranišča, kjer spi je nekaj vode iz pipe, kar nato ponovi vsako uro.

Videti je lačna, a še nikoli je nismo zalotili pri nočnem obisku hladilnika, kot običajno zalotimo druge nespečneže s praznimi želodci. V treh letih, odkar jo poznamo takšno, kakršna je zdaj, smo jo v kuhinji videli samo

enkrat. Najprej je dolgo postavala pred sokovnikom, ga božala, kot bi bil ljubka in mehka domača žival, zatem pa pokleknila pred hladilnikom, se s čelom naslonila nanj. Več kot uro je sedela tam, ne da bi se premaknila. Nato je dlan položila na ročaj. Videli smo, kako so se ji napele mišice in kite v dlani, ko se je z vso močjo oklenila ročaja. Komolec se ji je rahlo dvignil, popustila je prijem. Vstala. Se opotekla. Se prijela za kuhinjski pult. Se sklonila naprej, z glavo med kolena. Se spet vzravnala, tokrat počasneje. Stopila korak naprej. Pogled ji je taval skozi brezbarvno temo in se ustavil pri jabolku, ki je ležalo v posodi na pultu. Približala se mu je, a ni segla po njem. Sklonila se je naprej, nos približala jabolku, strmela vanj.

Če bi znali govoriti, bi ji zavpili: »Jej, ženska, jej! Nihče ti ne brani!« A ni jedla. Ko se ji je uspelo odtrgati od jabolka in se odvleči nazaj v dnevno sobo, je tam zalotila najstarejšo, to, ki zdaj umira, budno, z izbuljenimi očmi. Od strahu je obstala, ujeta v pogledu sostanovalke, v pogledu, v katerem ni bilo ničesar: nobenega spomina, nobenega neodobravanja, nobene tolažbe. Nič. Strmeče oči so se z isto brezizraznostjo zaprle. Naša sestradana prijateljica je sprostila ramena, se polagoma premaknila in spet sedla na napihljivo blazino, čakajoč svit.

Kot zemeljsko noč nas ni tako preprosto spraviti iz tira, a se nam vseeno zdi neverjetno, da obstajajo ljudje, ki prostovoljno stradajo, in to s hrano dobesedno na dosegu roke. Kot bi se s tem upirali preobilju, ki jim je bilo dano.

In zdaj je nastopila smrt, ki sledi lakoti, in to ne za našo nespečnico, temveč za njeno sostanovalko.

»Šla je,« reče sestra in sede, ne da bi pri tem spustila dlani preminule. »Čutila sem, kako je prešla na drugo stran. Čisto gladko je šlo. Kaj tako lepega. Kaj tako posebnega. Se vama ne zdi?«

S preiskujočim pogledom se obrne k drugima dvema, ki zdaj dihata še oprezneje kot predtem. »Sta videla? Sta videla, kako se je umirila, ko sem jo prijela za dlan? Končno se je lahko prepustila. Se je prepustila. Lepo, kajne, da je odšla na tak način? Da je nismo poskušali zadržati? Mar ne? Petrus? Muriel?«

Petrus in Muriel se ne ganeta. Njuna obraza sta negibna, medtem ko njune oči begajo v vse smeri, kot bi iskale nekaj, česar v mraku ni mogoče najti. Navsezadnje Muriel odvrne: »Lepo, ja.«

»Kaj pa ti, Petrus? Kakšni so tvoji občutki? Si jih pripravljen deliti?«

Petrus zapre oči in stresa z glavo, kot bi se skušal otresti mrčesa. Čelo se mu svetlika od znoja.

»Nič hudega,« spet spregovori sestra. »Konec koncev se v tako intenzivnem trenutku ni enostavno odpreti vsem svojim občutkom. Ni enostavno, to mi je še kako jasno.«

Ne da bi kaj rekel, Petrus vstane s kavča, odpre zadnja vrata in izgine na vrt.

»Je že v redu, Petrus,« pokima sestra in se obrne k Muriel. »V redu je. Zoperstavlja se. Nič hudega. Za to bo še čas. Zdaj je najpomembnejša Elisabeth. Mi podaš telefon? In zdravnikovo telefonsko? Zdi se mi, da moram zdaj ostati ob njej. Tako se bo bolje počutila.«

Muriel vstane, se sprehodi do nahrbtnika v kotu sobe, izvleče mobilnik, ga poda sestri. »Tako j poiščem še številko.« Sede k mizi, odpre prenosnik.

»Prijazno od tebe, Muriel,« se oglasi sestra. »Zelo prijazno. Kako lepo, da smo skupaj. Da smo bili vsi z Elisabeth. Gotovo je čutila našo prisotnost. Gotovo jo čuti. Sama čutim, da je še zmeraj v tej sobi. Ti ne?«

»Kaj praviš?« vpraša Muriel s topim glasom.

»Da je še vedno z nami. Elisabeth. Še zmeraj zelo močno čutim njeno prisotnost. Je pa res, da sem jaz njena sestra.«

Muriel zatisne oči in namršči čelo. Nato izbulji oči. V soju belomodre svetlobe z računalniškega ekrana je njen obraz še bolj strašljiv. »Ja,« se strinja, »tudi jaz jo čutim, ja.« Pokima proti Elisabethinemu telesu in se spet obrne k ekranu. »Zvečer in ponoči se obrnite na dežurnega zdravnika, piše tukaj.« Na glas našteva cifre, ki jih sestra vnaša v telefon.

»Ja, halo? Melodie van Hellingen pri telefonu. Kličem v zvezi s svojo sestro.«

Tukaj bomo malce pospešili, v skladu z izkušnjo vsakogar, ki je že kdaj prebedel noč in ki ve, da čas najprej vedno teče počasi, dokler se iznenada ne zdani.

Razvije se ostra razprava s telefonistko dežurne ambulante, ki reče, da bo poslala dežurnega zdravnika, medtem ko se Melodie zdi, da bi bilo bolje, če bi k pokojni prišel njihov osebni zdravnik, ker gre vendarle za poseben primer – njena sestra s svojo anamnezo –, pa tudi zaradi čustvene vezi, če pa njihov osebni zdravnik resnično ne

more priti, je pomembno, da dežurni pred prihodom res dobro preuči njeno kartoteko, in na drugi strani vidimo telefonistko zavijati z očmi, nakar Melodie nadvse prijazno prosi, naj na kratko opiše okoliščine sestrine smrti, in Melodie odgovori, da je bilo vse skupaj zelo lepo, ker se je Elisabeth končno lahko prepustila, življenje je bilo zanjo ena sama borba, in medtem ko ponavlja »hm, hm« in »ja«, telefonistka vrže pogled na pacientkin rojstni datum in si zapiše nekaj o nejasni zgodbi, pa »samomor?«, in reče, da jim na žalost lahko pošlje samo dežurnega zdravnika, ki nima dostopa do njene kartoteke, da pa lahko računajo na njegovo strokovnost, in Melodie se zdi vse skupaj hladno, ta neosebni sistem, ki postavlja pravila pred ljudi, toda telefonistka nima časa, da bi jo poslušala do konca, utripajoča lučka naznanja nove čakajoče klice, zato se vljudno, a odločno poslovi, prekine povezavo in dokonča zapiske za zdravnika, ki si bo šel ogledat telo Elisabeth van Hellingen.

Melodie po telefonskem pogovoru ostane čuden občutek, tako reče Muriel in Petrusu, ki se je medtem vrnil v sobo, ne mara, kadar jo obravnavajo tako uradno, še posebej ob tako posebnem, intimnem in tudi žalostnem dogodku, in to reče, ne da bi vedela, kako neprimerno bodo z njo še ravnali, kajti sistem je sestavljen iz pravil in postopkov, o katerih se običajnim, do sistema kritičnim državljanom niti ne sanja, in dežurni zdravnik, ki je medtem že pozvonil in vstopil, da bi pregledal preminulo, skrbno sledi postopku, ki je predpisan z zakonom, in to z bore malo empatije, tako se vsaj zdi Melodie, ko zdravnik

vztraja, naj prižge luč in naj vsi trije sostanovalci zapustijo prostor, da bi lahko v miru izvedel pregled, kljub Melodiejinim opozorilom, da se Elisabeth ob močni svetlobi in odsotnosti sostanovalcev ne počuti prijetno, za povrh pa jo še prekine, ko mu skuša odgovoriti na vprašanja; ne zanima ga ne njuno otroštvo ne Elisabethina občutljivost, niti njuna bolehnata mati, s katero sta še pred kratkim doživeli čudovit trenutek povezanosti, zanimajo ga samo njihove prehranjevalne navade in kdaj je Elisabeth zadnjikrat jedla in pila in ali je kdaj uporabljala opojne substance, nakar naznani, da na žalost ni dovolj prepričan o tem, da je šlo res za naravno smrt, ne glede na to, kolikokrat Melodie – ob podpori prikimavajočih sostanovalcev, ki sta medtem zopet zasedla svoji mesti na rdečem kavču – ponovi, da je vse potekalo zelo naravno, ker se mora zanašati na lastna opazanja, in kar on opaža, je predvsem moreče, zadušljivo vzdušje in huda stopnja podhranjenosti, tako pri preminuli kot pri njenih sostanovalcih, zaradi česar se mu zastavlja preveč vprašanj o naravi smrti gospe van Hellingen, ki resda ni bila več najmlajša, a tudi ne dovolj stara, da bi kar tako umrla, in ne glede na to, ali bodo kričali ali šepetali, skakali visoko ali nizko, je ob tovrstnih dvomih njegova zakonska dolžnost nemudoma obvestiti mrliškega oglednika, ki bo s primerom seznanil policijo, in ne da bi poslušal protiargumente, odide na vrt poklicat oglednika, s čimer si ob vrnitvi v dnevno sobo, tako kot telefonistka pred njim, prisluži opazke o brezsrčnosti.

Čisto po nepotrebem, če vprašate nas; dežurnemu zdravniku čelo resda prepreda globoka guba, a ne zato,

ker bi bil brezsrčen ali hladen, temveč ravno zato, ker mu je mar, beseda hladnokrven bi veliko bolje povzela način, kako se otrese Melodiejinih nasprotovanj in sede na kavč, da bi s tremi preživelimi, dvema potrptima in eno nepopisljivo ogorčeno, počakal, da se na vratih pojavi policija in prevzame primer, in medtem ko nadaljuje pot proti naslednji viziti in se primer v njegovih mislih že spreminja v zanimivo zgodbo, ki jo bo povedal med zdravniškim kosilom naslednji teden, inšpektorica z dvema kolegoma v modrem ostane in nadzoruje situacijo vse do prihoda mrliškega oglednika, na katerega čakajo dolgo – v zadnjih urah je očitno prišlo do več sumljivih primerov smrti – in šele ko se končno pojavi mrliški oglednik in opravi drugi mrliški pregled in ko celotna družba kljub Melodiejinim protestom zapusti sobo, se lahko inšpektorica v dogovoru s prisotnim zdravnikom in okrajno tožilko odloči, ali je smiselno začeti s kazensko preiskavo, kar stori, medtem ko njena kolega ostaneta zgoraj z Melodie ter ji data možnost, da na kratko, ampak res na kratko, pokliče očeta in ga obvesti o dogodku, inšpektorica pa se po zaslišanju trojice vrne dol in pokliče okrajno tožilko, z vprašanjem, ali bi morala sostanovalce pridržati, in v primeru, da bi jih morala, na podlagi katerega člena zakona, in takoj ko se strinjata, gre s hladnim, celo ledenim izrazom na obrazu nazaj gor pridržat trojico na podlagi suma povzročitve smrti iz malomarnosti, prebere jim pravice, čemur sledi faza splošne zmede med čakanjem na tretjega agenta, in ko ta prispe, da bi odpeljal še tretjega osumljenca, Muriel, Petrusa in Melodie posedejo vsakega v svoje vozilo in jih

odpeljejo na policijsko postajo, inšpektorica in mrliški ogleđnik pa ostaneta na kraju zločina, in prav radi bi še malo dlje ostali pri pridržanih, sploh pri Muriel, ki jo poleg vseh drugih čustev očitno še zmeraj muči strašanska lakota, a še preden se vse odvije naprej, začenjamo, k čemur nas primora neusmiljeno vrtenje Zemlje, izginjati za zahodnim obzorjem, kjer nas že čakajo novi zanimivi mrličji in nespečneži.

2

Mi smo kraj zločina. Še ne tako dolgo tega smo bili zgolj hiša, na las podobna drugim hišam v soseščini, nevsakdanjim stanovalcem in rahlo drugačnemu videzu navkljub. Odkar pa je v nas nekdo umrl in nas je zasedla policija, nam je ime kraj zločina.

»Mi pošlješ še nekoga, ki bo bedel nad krajem zločina?« je policistka zahtevala po telefonu, potem ko so odpeljali naše stanovalce, tri žive in eno mrtvo. Četrtr ure pozneje se je pred vrati ustavilo novo policijsko vozilo in vse od jutra tukaj kar mrgoli ljudi, ki ne govorijo o ničemer drugem kot o nas: kraj zločina to in kraj zločina tisto in ali prideš na kraj zločina in jaz sem že na kraju zločina.

Bridka čast, tole novo ime. Ljudje, ki prihajajo sem, niso posebej zadržani. Brez privoljenja stanovalcev pretipavajo naše površine s svojimi v plastične rokavice vtaknjenimi dlanmi in vatiranimi palčkami, pretikajo naše predale in vtikajo pripadajoče nam predmete v prozorne plastične vrečke. Vsa ta pozornost nam po eni strani godi, po drugi strani pa jo občutimo kot vsiljivo. Tudi to, da vhodna vrata pustijo kar tako odprta; že res, da pred

njimi napnejo rdeče-bel trakec, a vseeno. Ves ta zrak, ki se nemoteno steka noter in ven. Naša notranja klima je pogosto res dušiča in zatohla, a take smo je navajeni.

Če kdorkoli ve, kako je videti hiša brez ljudi, morajo to biti ti ljudje. V nas so, a hkrati tudi zunaj nas. Sprehajajo se po hiši, ki je zakrknila, ko je ena stanovalka umrla, druge tri pa so odpeljali.

Ne spadajo sem, ti ljudje. Preveliki so, preširoki, preglasni. Naše stopnice niso več vajene takšnih topotajočih, težkih teles. Ne njihove teže ne hrupa. Lahko bi bili malce obzirnejši, sploh če pomisliš, da se odgovor skriva v nas. Tako je vsaj rekel, on, možakar z brki in trebuhom – kakšen trebuh, takšnega trebuha nismo videli že leta –, ki v civilnih oblačilih stoji pred odprtimi vrati, skupaj z mrko gospo, medtem ko v notranjosti uniformiranci z rokavicami in plastičnimi vrečkami nadaljujejo z delom. »Kot rad rečem, odgovor se skriva na kraju zločina. Če gre zaupati mojemu tankočutnemu instinktu, se mi zdi, da tukaj ne bo primera za nas. Če sodim po vzdušju, ki vlada tu.«

Posmrkne in se s pogledom sprehodi od vznožja do vrha naše fasade, da nam postane nerodno zaradi barv vrat in okenskih okvirjev: oranžne, rumene, vijolične in zelene. To niso barve, ki bi si jih sami izbrali, ko gre za našo zunanost in opremo, nas nihče nič ne vpraša. On in ženska zraven njega celo večnost strmita v pet rdečih ploščic ob vratih. Na najvišji z oranžnimi črkami piše BIVANJSKA SKUPNOST ZVOK & LJUBEZEN, z notnim črtovjem in nekaj notami pod napisom. Pod njo

štiri ploščice z imeni stanovalcev, prav tako v oranžnih črkah. MELODIE VAN HELLINGEN. ELISABETH VAN HELLINGEN. PETRUS ZWARTS. MURIEL DE VREE. Imena se vrstijo od najstarejše do najmlajše, razen Melodiejinega – ta je najviše, čeprav je mlajša od Elisabeth.

Ženska si nekaj zapiše v beležko. »Zvok in ljubezen,« spregovori. »Krasna ljubezen ti je to, izstradati lastno sestro.«

»No no,« se odzove moški. »Takšne te pa ne poznam, Lies. Nisva tu, da bi obsojala, tu sva, da preiskujeva.«

Privzdigne ji rdeče-beli trak, da lahko pod njim stopi naprej, in ji sledi v predsobo. Moški s plastičnimi vrečkami, ki se spušča po stopnicah, jima pokima v pozdrav in izgine v dnevno sobo.

»Dajva si najprej vse lepo ogledat,« reče Lies.

Začneta pri vhodnih vratih. Zavesice, kapljicaast steklen predmet, ki visi z žime pred oknom, vetrni zvončki, z lepilnim trakom pritrjeni ob rob stropne luči, da paličice zažvenketajo, vsakič ko kdo odpre ali zapre vhodna vrata. Bledo rumene stene v predsobi. Še zdaj se spomnimo, kako sta Muriel in Petrus mazala to barvo po stenah.

»Barva sonca,« je rekla ona. »To nam bo dalo energijo.«

Na stranišču je vsaka stena drugačne barve, in strop spet čisto svoje, vsak je lahko izbral eno. Na notranji strani vrat visi rojstnodnevni koledar z risbami angelov. Ta mesec nihče ne praznuje. Pa tudi sicer je koledar bolj kot ne prazen, vsega skupaj šteje kvečjemu deset imen, ki

jih je v koledarček vpisala Melodie, z besedami: »Lepo bi se mi zdelo, če bi se posvetovali, koga vse bomo zapisali na koledarček. Ne nazadnje ob prebiranju teh imen na stranišču dobiš nekaj njihove energije.«

Moški in Lies prodirata globlje v nas. Bereta nas, nas poslušata. Če bi imeli roke, bi jih zaščitniško iztegnili predse in tako obvarovali najintimnejše dele pred tujimi pogledi in dlanmi. V dnevni sobi preučujeta metulje na steni. On se z debelimi prsti sprehodi čez strune glasbil, ki v dveh vrstah po štiri visijo na steni. Štiri nožne viole, štiri lutnje. Dve napihljivi blazini še vedno ležita na tleh sredi sobe, preostali dve stojita pokončno med dvema visokima regaloma.

»Tako torej spijo,« pripomni debeluh. Počepne k eni od blazin in jo potipa; ta se rahlo upre dotiku. »Špartansko. Me prav zanima, ali vstajajo ob pol petih.«

Tega ne počno, o tem lahko pričamo mi. V tej hiši vlada dnevna svetloba. Kadar ta zjutraj skozi zavese posije v sobo, stanovalci drug za drugim odpro oči in se prično molče premikati. Zložijo rjuhe in modre odeje iz flisa in ležišča pospravijo med regala.

»Bi kdo sok?« ponavadi prva spregovori Muriel, na kar Melodie odgovori, da bi bilo bolje še malo počakati, se najprej dobro uglasiti. S kupčka ob kavču poberejo meditacijske blazine, jih v krogu položijo na tla, sedejo po turško in zapro oči. Melodie pravi, da lahko zdaj vso pozornost usmerijo v dihanje, pri čemer bodo z vsakim izdihom malce bolj sproščeni, nakar se sme tisti, ki prvi začuti dražljaj, prvi tudi oglasiti, in vedno je Melodie tista,

ki prva začuti dražljaj. Ko enkrat začne, se ji drugi pridružijo, vsak v svojem tonu, nakar skušajo doseči nekakšno harmonijo. Včasih Melodie reče stop. Tedaj se morajo bolje poslušati, se natančneje uglasiti. Ko je Melodie zadovoljna, prime enega od preostalih za dlan, in ta stori enako, dokler ne sklenejo kroga, nakar se prično nekoliko nerodno nagibati in mrščiti, in zvok dalje nabreka, in včasih se na skrivaj opazujejo, skozi priprte oči, in po nekaj minutah zvok postopoma zamre. Ne moremo reči, da zveni grdo, prav lepo pa tudi ne. Glasba to že ni. Zvok je primernejši pojem, in najbrž prav od tod tudi napis na ploščici BIVANJSKA SKUPNOST ZVOK & LJUBEZEN.

Melodie je strašansko potrpežljiva. Vsaj sama tako pravi. »Sploh si ne predstavljate, koliko ukvarjanje z vašimi čustvi zahteva od mene,« razlaga ostalim, kadar ti jokajo, se jezijo ali kadar jim ni do pogovora. »Včasih se mi zdi, da sama bolje vem, kaj se dogaja v vas, kot veste sami. To je velika odgovornost, to vendar razumete.« Ob tem se ji orosijo oči, zares joče pa ponavadi ne.

»Ju boste najprej pregledali vi? Midva se lahko kasneje posvetiva vsebini,« Lies pomigne moškemu, ki se ukvarja z rečmi v dnevni sobi, in pokaže na dva prenosnika. Požremo slino. Dva nosilca naših najintimnejših informacij, kar tako izmahnjena z mize in vtaknjena v vrečke. Za tema računalnikoma so preživeli kar nekaj časa. Še zmeraj je čutiti posušen znoj na tipkovnici. Ko se je trojica priselila k Melodie, so imeli samo enega, pa še tega je uporabljala zgolj Melodie, a Petrus je kaj kmalu zahteval dostop do računalnika, kar je izzvalo tudi Murielino željo.

Tako se jim je pridružil še en prenosnik in z njim rožnat list papirja na oglasni deski nad jedilno mizo, ki še zmeraj visi tam. Lies ga fotografira.

Urniki uporabe prenosnika

	Veliki prenosnik	Mali prenosnik
10–12	Melodie	Petrus
14–16	Muriel	Melodie
16–18	Melodie	Petrus
20–21	Petrus	Muriel

Melodie je potrebovala največ časa, ker je pisala besedila za spletno stran in novičnik, poleg tega pa je imela še blog, na katerem je delila zasebne stvari.

»Melodie pripoveduje, se vam zdi to dobro ime za blog?« je vprašala sostanovalce, in ti so prikimali.

»Žrtve ni nikjer,« opazi Lies, »na urniku za računalnik, mislim.«

»Mogoče je bila računalniško nepismena? Ali zaostala?«

»Dvomim, v zapisniku ni bilo nič omenjeno.«

Kdor je slišal, kako se je Melodie pogovarjala z njo, bi pomislil enako. Elisabeth ni za sabo pustila skoraj nobenih sledi, razen risb.

»Poglej, Elisabeth,« je rekla Melodie, medtem ko je prednjo potisnila dva lista papirja z notnim črtovjem, enega zapolnjenega z notami in drugega brez. »Kaj praviš, boš prerisala te note z barvicami?«

In če Elisabeth ni odgovorila: »Kar daj. Dobro ti bo delo.« Tedaj je Elisabeth res poprijela za barvice in pričela barvati, glavo je nagnila nad papir in iz ust pomolila konico jezika.

Če bi nas kdo vprašal, kako je zvenel njen, Elisabethin, glas, bi morali priznati, da smo ga pozabili. Govorila je tako malo, da je druge s tem spravljala ob pamet. Kadar pa je le skušala kaj povedati, so jo prekinili, še preden bi lahko dokončala poved.

»Zahvaljujem se soncu za neizčrpno energijo,« Lies prebere eno od z barvicami napisanih sporočil na oglasni deski. »Svet je prostor preobilja. Ljubezen je moja osnovna pravica. Vedno je dovolj.« Namrdne se. »Za razliko od hrane. Si že pogledal v hladilnik, Ton?«

Trebušasti moški, očitno mu je ime Ton, je medtem vstal izza mize in zdaj stopa proti kuhinji. »Tukaj ni videti prav dosti,« zavpije proti Lies, ki pregleduje kupčke časopisov in revij na jedilni mizi. *Stanovati drugače, živeti drugače; Društvo kritičnih dražljajev; Hapineez: Dovolj – revija za manjtrošnike.* Kupček spet poravna in se nameni k Tonu.

»Samo sokovnik. In ravno dovolj zelene za slasten in hranljiv zelenin sok,« pripomni, medtem ko čez Tonovo ramo preučuje vsebino hladilnika. »Neverjetno. Prav jezna postajam.«

»Ja, od tega se res ne da preživeti,« ji pritrdi Ton.

»Presenečen bi bil, kako dolgo človek preživi z nekaj stebli zelene na dan,« odvrne Lies. »Kar verjemi mi na besedo.«